Cesta služby, proměny a reformy

Doprovázení diecéze po diecézní synodě (verze z 20. 8. 2026)

Sumář dokumentu: Naším úkolem není vytvořit nový život diecéze. Naším úkolem je rozpoznat, kde už dnes život vzniká, vytvořit mu prostor, odstranit překážky jeho růstu a učit se podle něj proměňovat svou službu.

Úvod: cesta pokračuje 1

1. Od synody k synodní cestě 1
2. Doprovázení Ohnisek života 1
3. Tři režimy odpovědnosti 2
4. Čtyři základní otázky 2
5. Způsob práce s prioritami 3
6. Doprovázení další cesty 3
7. První rok a výhled 4

Závěr: shrnutí a doporučení 4

ÚVOD: CESTA POKRAČUJE

Diecézní synoda skončila přijetím závěrečného dokumentu *Následuj mě!* Během tří let se v diecézi postupně proměňoval způsob, jakým se díváme sami na sebe i na svou službu. Učili jsme se více naslouchat, rozlišovat, důvěřovat, pojmenovávat skutečnost a všímat si života, který jsme předtím nemuseli vždy vidět. Proto bychom nyní neměli chápat období po synodě především jako pouhou implementaci synodou odsouhlasených opatření a projektů. Toto období je třeba chápat jako **pokračování cesty, na níž se diecéze učí žít tím, co během slavení synody rozpoznala**.

1. OD SYNODY K SYNODNÍ CESTĚ

Diecézní synoda skončila přijetím závěrečného dokumentu III. etapy. Tím však nekončí cesta, na kterou synoda pozvala. Tři synodní dokumenty lze číst jako jeden příběh: ***Mistře, kde bydlíš?*** nás učí **VIDĚT**, ***Já jsem ta Cesta*** nás učí **ROZLIŠOVAT** a ***Následuj mě*!** nás učí **JEDNAT**. Návazný koncepční dokument ***Cesta proměny a reformy*** navrhuje způsob, jak tuto zkušenost převést do dalšího života diecéze.

Základní teze: **Naším úkolem není vytvořit nový život diecéze, ale rozpoznat, kde už dnes život vzniká, vytvořit mu prostor, odstranit překážky jeho růstu a učit se podle něj poměňovat svou službu.**

2. DOPROVÁZENÍ OHNISEK ŽIVOTA

Synoda ukázala, že život v diecézi již existuje, ale není rovnoměrně rozprostřený. Objevuje se tam, kde vznikají vztahy, přijetí, osobní svědectví, odpovědnost, služba, modlitba, společenství a naděje. Tato místa a vztahy označujeme jako **ohniska života** a hledáme způsoby jejich **doprovázení**.

Ohniska života nejsou pouze jednou z priorit závěrečného dokumentu. Jsou zároveň **metodologickým klíčem ke všem ostatním prioritám**.

Při úvahách o restrukturalizaci, personálním uspořádání, ekonomice, pastoraci mladých, duchovním doprovázení, pastoračních celcích či využití majetku se proto nemáme ptát nejprve „Jakou strukturu potřebujeme?“, ale: **„Kde už zde existuje život? Co tento život potřebuje? A jaké struktury, zdroje a způsoby služby mu mohou pomoci?“**

Za ohniska života lze považovat takové prostory, kde lze rozpoznávat známky plodného života, osobních vztahů, inspirující víry, obětavé služby, vytrvalého růstu a schopnosti otevírat prostor pro druhé a probouzet život také v dalších lidech a vztazích, a to uvnitř, na hranicích i vně formálních struktur církve.

Tato perspektiva pak také vyžaduje **rozvíjet v diecézi jiný způsob vedení**:

- místo: vytvoříme strukturu → připravíme program → přivedeme lidi → očekáváme vznik života
- spíše: naslouchámе životu → doprovázíme jej → vytváříme mu prostor → přizpůsobujeme mu struktury

3. TŘI REŽIMY ODPOVĚDNOSTI

Po synodě je třeba současně držet tři různé režimy doprovázení tohoto života.
Nejsou to postupné fáze, ale **tři horizonty, které probíhají zároveň**:

PROVOZ	REFORMA	PROMĚNA
Zajišťovat běžnou službu a navazovat na minulost. Liturgie, doprovázení, pastorační péče, zaměstnanci, finance, majetek, administrativa a každodennost.	Rychle odstraňovat překážky. Tam, kde struktury přestávají fungovat nebo změna nesnese odklad, je třeba rozhodnout a jednat. Centrální řízení.	Dlouhodobě vytvářet podmínky k proměně kultury, vztahů, způsobů myšlení, vedení a služby na všech úrovních života a služby diecéze. Podpora a doprovázení.

Zdravě se rozvíjející diecéze potřebuje všechny tři režimy současně. Provoz zajišťuje běžné služby a nutné aktivity dnes a kontinuitu s dobrými věcmi z minulosti, reforma uvolňuje prostor a odstraňuje nefunkční uspořádání, proměna umožňuje, aby se postupně měnila samotná kultura života a služby.

4. ČTYŘI ZÁKLADNÍ OTÁZKY

Deset priorit zůstává závazným rámcem další cesty. Nemají však být chápány jako seznam úkolů, jehož splnění samo o sobě znamená úspěch. Každou prioritu je třeba číst jako nástroj služby životu, který jsme v diecézi rozpoznali. Tři výše prezentované režimy – provoz, reforma a proměna – by měly být vedeny, řízeny či doprovázeny společnou metodikou. Tou jsou čtyři základní otázky, které můžeme používat při každém rozhodování:

- **ROZPOZNAT** – **Co je životodárné?** Kde se lidé setkávají s Kristem? Kde vznikají vztahy? Kde lidé přebírají odpovědnost? Kde se rozvíjí služba? Kde se objevuje naděje?
- **PODPOŘIT** – **Co tento život potřebuje?** Může potřebovat člověka, prostor, vzdělání, doprovázení, propojení, důvěru, svobodu, podporu, finance… Nejde o kopírování, ale o citlivé doprovázení.
- **UVOLNIT** – **S čím je třeba se rozloučit?** Uvolnění může znamenat opuštění neplodných činností či nefunkčních struktur, zjednodušení procesů, delegování či omezení aktivit, zrušení duplicit apod.
- **PŘIZPŮSOBIT** – **Jak přizpůsobíme svou službu?** To se týká personálních rozhodnutí, financí, majetku, organizačních struktur, pastoračních celků, způsobů rozhodování, vzdělávání, komunikace apod.

5. ZPŮSOB PRÁCE S PRIORITAMI

Synodní priority zůstávají závazným rámcem další cesty. Tato koncepce však navrhuje způsob, jak k jejich uskutečňování přistupovat: nikoli jako k izolovaným úkolům, ale jako k nástrojům služby životu, který v diecézi již existuje nebo se nově vynořuje.

Každou z deseti priorit potřebujeme číst ve světle základní otázky:

Jak tato priorita pomáhá životu, který jsme v diecézi rozpoznali?

Pro každý projekt nebo opatření lze používat soubor v předchozím oddíle prezentovaných otázek: **Co je životodárné? Co tento život potřebuje? Co nám brání v cestě? Jak přizpůsobíme svou službu?**

Tam, kde si nejsme jistí, je vhodnější malý bezpečný experiment než předčasné plošné řešení.

Experiment je způsob práce; **pilotní projekt** je jednou z jeho konkrétních forem.

Smyslem není kopírovat „úspěšné modely“, ale učit se z toho, co se děje v různých částech diecéze: co zde vytváří podmínky života, co je specifické a co může být inspirací jinde.

6. DOPROVÁZENÍ DALŠÍ CESTY

Vedení se posouvá od řízení všeho k vytváření podmínek pro život a doprovázení života.

Biskup drží společný směr, chrání jednotu, dává mandát změnám a rozlišuje, kdy je třeba nechat věci dozrávat a kdy rozhodnout. **Biskupská kurie** má být služebným podpůrným týmem. **Vedoucí** na jakékoli úrovni naslouchá, rozpoznává, propojuje, chrání prostor, odstraňuje překážky, podporuje odpovědnost a rozhoduje tam, kde je rozhodnutí skutečně potřeba.

Vikariáty a farnosti místy rozlišování a učení. Zde se ptáme, kde vzniká život, co lidem pomáhá, co je vyčerpává, kde vznikají nové iniciativy, co již nefunguje, co potřebuje podporu atd.

I na další cestě jsme zváni **pokračovat v tom, co jsme se naučili během tří let diecézní synody**:

→ **VIDĚT:** Co se skutečně děje?
→ **ROZLIŠOVAT:** Co z toho může být znamením Božího působení?
→ **JEDNAT:** Co nyní potřebujeme podpořit, změnit nebo ukončit?

K tomu pak připojíme

→ **UČIT SE:** Co nám naše jednání ukázalo?

Tím se z jednorázové synody stává **trvalý způsob života diecéze**.

Kritériem rozlišování není prvotně počet splněných opatření, ale především to, zda diecéze více **naslouchá**, než mluví, více **doprovází**. než řídí, více **důvěřuje**, než kontroluje, zda dokáže **rozpoznávat** nový život, dát mu prostor, **uvolňovat** od věcí, které život již nenesou, **přizpůsobovat** struktury realitě a **učit se** po cestě.

7. PRVNÍ ROK A VÝHLED

První rok po skončení synody nemá být rokem mechanické implementace všeho najednou. Vedle již zahájených změn má být **rokem vnímavosti, rozpoznávání, podpory a prvních změn**: mapování ohnisek života, jejich doprovázení, identifikace překážek, uvolňování kapacity, neodkladné reformy, podpora probíhajícího provozu, první experimenty a pravidelná reflexe.

Celodiecézní setkání synodních delegátů a zástupců pastoračních rad **21. – 22. května 2027** může být prvním významným bodem společné reflexe.

Klíčové otázky pro společnou reflexi:

1. Kde jsme během tohoto ruku rozpoznali život?
2. Co se za tento rok v diecézi skutečně narodilo?
3. Která ohniska života jsme v diecézi objevili a podpořili?
4. Co se v diecézi změnilo ve vztazích a způsobu služby?
5. S čím jsme se v diecézi rozloučili a co jsme opustili?
6. Které reformní kroky (opatření, projekty) jsme zrealizovali?
7. Co jsme se při tom všem během tohoto roku naučili?

Dlouhodobě není rozhodující přesná podoba budoucích struktur. Rozhodující je, zda se diecéze naučí rozpoznávat, kde Bůh probouzí život, důvěřovat mu, vytvářet mu prostor, měnit struktury podle něj a současně věrně sloužit lidem, kteří jsou jí svěřeni dnes.

ZÁVĚR: SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

Celý navrhovaný koncept, který jsme nazvali **Cesta proměny a reformy**,
lze **shrnout do několika vět:**

- Nejdříve naslouchat realitě a rozpoznávat, kde v ní Bůh probouzí život.
- Potom tento život doprovázet a podporovat.
- Co mu brání, reformovat.
- Co potřebuje čas, tomu vytvářet prostor k proměně.
- Co dnes dobře slouží životu, věrně udržovat a průběžně rozvíjet.
- Co již život nenese, uvolňovat a opouštět.
- A ze všeho se společně učit.

Jako rámec dalšího doprovázení diecéze po skončení diecézní synody
tento dokument doporučuje, aby všichni, kdo jsou v diecézi na vedoucích pozicích:

1. přijali **rozpoznávání a podporu ohnisek života** jako jeden z hlavních principů další cesty diecéze;
2. rozlišovali mezi třemi současně platnými oblastmi odpovědnosti: **provozem, reformou a proměnou**;
3. při plánování změn vycházeli z otázky, **kde v diecézi již existuje život a co tento život potřebuje**;
4. při reformách zvažovali, **čeho je třeba se vzdát nebo co uvolnit**, aby vznikla kapacita pro nové;
5. podporovali **experimentální a učící se způsob práce**, který skrze pilotní projekty umožňuje reagovat na skutečnost a neuvažuje každou změnu předem jako definitivní řešení;
6. vytvářeli pravidelný rytmus společného **vidění – rozlišování – jednání – učení se**;
7. hodnotili naplňování synodní cesty podle toho, zda v diecézi roste schopnost **naslouchat, doprovázet, důvěřovat, rozpoznávat** život, **uvolňovat** od zátěží, **přizpůsobovat** struktury a **učit se**.